

Revontuli-Opiston kehittämissuunnitelma vuosille
2024-2025

Sisällysluettelo

1. Kehittämissuunnitelman lähtökohdat	3
2. Revontuli-Opiston kehittämissuunnitelman viitekehykset	4
3. Kehittämissuunnitelman pohja: Revontuli-Opiston toiminta-ajatus, visio ja arvot .	6
3.2 Revontuli-Opiston toiminta-ajatus.....	6
3.3 Revontuli-Opiston visio	6
3.4 Revontuli-Opiston arvot	7
4. Revontuli-Opiston swot-analyysi	8
5. Kuntalaiskyselyn tulokset kehittämissuunnitelman pohjana	10
6. Revontuli-Opiston kehittämisen painopistealueet 2024-2025.....	10

1. Kehittämissuunnitelman lähtökohdat

Vapaa sivistystyö on tärkeä osa suomalaista aikuiskoulutusjärjestelmää. Vapaan sivistystyön opinnot edistävät yksilöiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä sekä lisäävät sosiaalista pääomaa. Kansalaisopistojen koulutuksen tavoitteista ja sisällöistä päättävät oppilaitosten ja organisaatioiden taustayhteisöt pääsääntöisesti itse ylläpitämislupansa rajoissa. Koulutusta ei säädellä opetussuunnitelmin tai tutkinnon perustein. Tältä osin poikkeuksen muodostaa taiteen perusopetus, johon suuntaviivat määrää valtakunnallinen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma. Kansalaisopistotoiminnassa olennainen piirre on myös opiskelijoiden osallistumisen vapaaehtoisuus.

Revontuli-Opisto on kolmen kunnan, Enontekiön, Kittilän ja Sodankylän yhteinen alueellinen kansalaisopisto, joka on perustettu 1.1.2010. Revontuli-Opiston toiminta-alueella on noin 16 500 asukasta, joille on vuosittain tarjottu opetusta yhteensä noin 16 000 tuntia. Eniten opetusta on tarjottu kädentaitojen, musiikin ja liikunnan aineryhmissä, kutakin noin 3500- 4000 oppituntia vuodessa. Lisäksi opisto tarjoaa maksupalvelutoimintana vuosittain alueen yrityksille ja yhteistyökumppaneille noin 1000 tuntia ja opetuksesta verkko-opetusta on myös noin 1000 tuntia vuodessa. Revontuli-Opisto tuottaa kunnissa oleviin Laphan yksiköihin erilaista kurssi- ja viriketoimintaa, joka on kuntien rahoittamaa ja kuuluu opiston maksupalvelutoiminnan piiriin.

Revontuli-Opiston henkilöstö muodostuu 10 toistaiseksi voimassaolevasta virka- tai työsuhteesta. Opistoissa on vähän päätoimista opetushenkilöstöä (5 hlöä) joka suuntautuu kulttuurisesti suhteellisen kapealle alalle (musiikki, tekstiilityö ja tanssi). Tuntiopettajia opistossa työskentelee vuosittain noin 130-150 henkilöä ja suurin osa heistä tekee työtään ”harrasteperiaatteella”. Revontuli-Opiston kokonaisbudjetti vuodessa on ollut noin 1,4 miljoonaa euroa.

Strategia tai kehittämissuunnitelma on organisaation toiminnan punainen lanka, joka sisältää tietoiset, keskeiset tavoitteet kuitenkin niin, että muuttuva maailma pyritään huomioimaan. Revontuli-Opiston kehittämissuunnitelman lähtökohta on se, ettei opisto ajaudu tai pelkästään sopeudu tulevaisuuteen, vaan on itse aktiivisesti tekemässä tulevaisuutta.

Laaditun kehittämissuunnitelman keskeisiä tavoitteita on tukea opistokuntiensa strategioita mm. kuntalaisten hyvinvointia ja paikallisten elinkeinojen osaamista.

Valtio rahoittaa vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksia valtionosuutena. Valtionosuuden ulkopuolelle jäävä osa kustannuksista katetaan kurssimaksuilla ja ylläpitäjän osuudella. Kunnilla ei ole lakisääteistä velvollisuutta rahoittaa vapaata sivistystyötä. Miten toimimme niin, että kuntapäätäjät näkevät opistojen arvon? Miten toimimme nykyisillä resursseilla mahdollisimman tehokkaasti ja toimintaamme kehittävästi?

2. Revontuli-Opiston kehittämissuunnitelman viitekehykset

Strategisen viitekehyksen tärkeitä osia ovat maan hallitusohjelmat, OKM:n koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmat, kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma, alueellinen aikuis-koulutusstrategia ja paikalliset ylläpitäjäkuntien strategiat. Tärkeimpänä viitekehyksenä toiminnalle on laki vapaasta sivistystyöstä.

”Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus”(Laki vapaasta sivistystyöstä (21.8 1998/632, 1 § ([29.12.2009/1765](#)))

Nykyinen vapaan sivistystyön rahoituslaki astuu voimaan 1.1.2016 ja sen merkittävimmät muutokset olivat yhteen yksikköhintaan siirtyminen maaseutu ja kaupunkiopistojen kesken ja siirtyminen ns. valtionosuuskiintiöihin (90% valtionosuudesta), jotka vahvistetaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tämän lisäksi vuosittain vahvistetaan valtionosuuden (10% valtionosuudesta) ns. liikkuva osa, johon vaikuttaa alueen väestönmuutos, ikäihmisten, työttömien ja maahanmuuttajien osuus väestöstä.

Revontuli-Opiston toiminnan perusta rakentuu elinikäisen oppimisen periaatteelle. Sillä tarkoitetaan oppimista kaiken ikäisenä ja kaikilla elämänaikavälillä. Maamme nykyinen hallitus on valtion taloutta hoitaessaan saattanut kansalaisopistotoiminnan tilanteeseen, jossa

toiminnan taloudellista vastuuta on siirretty ylläpitäjän ja opiskelijoiden harteille. Kurssimaksujen nostaminen on haastavaa tehdä niin, että kansalaisopistotoiminnan periaate siitä, että kurssit olisivat kaikille mahdollisia, toteutuisi. Kuitenkin hallitus korostaa koulutuksen ja osaamisen merkitystä ja Suomen tulevan kehityksen kannalta se nähdään ratkaisevana, jotta maamme kilpailukyky paranee ja maan talous saadaan nousuun. Vapaa sivistystyö on otettu yhä vahvemmin osaksi osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Nykyään kansalaisopistot voivat tarjota ns. opintopistekursseja. Opiskelijan niin halutessa nämä opintosuoritukset on mahdollista viedä kansalliseen KOSKI-tietovarantoon. Revontuli-Opiston yhtenä kehitystavoitteena onkin tarjota jatkossa joitakin kokonaisuuksia opintopistekursseina, liittyen mm. OPH:n keväällä 2024 lanseeraamiin KAPOS-(kansalaisten perustaidot) opintokokonaisuuksiin.

Kuntaliiton sivistyspoliittisessa ohjelmassa ”Sivistyksen suunta 2025” visiona on, että kuntien järjestämät vapaan sivistystyön palvelut vastaavat alueellisiin sivistystarpeisiin. Ne tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, yhteisöllisyyden kasvulle ja kulttuuri-toiminnalle. Kansalaisopistopalveluja on saatavana lähi- ja etäpalveluina alueellisesti kattavasti koko Suomessa.

Pitkospuilta Revontulille – Lapin jatkuvan oppimisen mukainen strategia vuosille 2021 – 2025 sisältämistä painopistealueista kansalaisopistoa koskevat etenkin painopistealue 2) Osaamisen kehittämisen ympäristöt ja pedagogiikka ja 3) Osaamisen kehittämisen polut takaavat tulevaisuuden osaamisen, työn ja hyvinvoinnin. Päätaavoite on maakunnan ja sen asukkaiden osaamisen, yrittäjyyden ja hyvinvoinnin vahvistaminen mm. aikuiskoulutuspalvelujen sekä aktiivisen verkostoyhteistyön kehittymisen kautta.

Keskeinen osa viitekehystä on Enontekiön, Kittilän ja Sodankylän kuntastrategiat. Lähtökohtana Revontuli-Opiston perustamiselle oli kansalaisopistotoiminnan turvaaminen koko toiminta-alueella ja opistotoiminnan kehittäminen. Opiston tulee tukea alueensa ihmisten hyvinvointia ja tukea paikallisten elinkeinojen, kuten matkailun, osaamista.

3. Kehittämissuunnitelman pohja: Revontuli-Opiston toiminta-ajatus, visio ja arvot

3.1 Revontuli-Opiston toiminta-ajatus

Revontuli-Opiston toiminta perustuu elinikäisen oppimisen periaatteeseen. Opisto tarjoaa yleissivistävää koulutusta, ammattitaitoa kehittäviä kursseja, maksupalvelukoulutusta ja tukee koulutustarjonnallaan hyvinvointia kaikenikäisillä. Revontuli-Opiston toiminnan tavoitteena on kannustaa kuntalaisia aktiiviseen itsensä kehittämiseen ja lisätä kuntalaisten osallisuutta ja valmiuksia kestävän elämäntavan edistämiseen. Opistomme edistää omalla toiminnallaan ja yhteistyöllä kuntiensä asukkaiden hyvinvointia, viihtyvyyttä ja yhteisöllisyyttä.

3.2 Revontuli-Opiston visio

Visio on näkemys siitä mitä haluamme olla, mihin organisaatio on matkalla ja millaisen maailman puolesta se toimii. Vision täytyy aina olla jaettu, koska ilman todellista sitoutumista se ei ohjaa toimintaa. Hyvä visio on innostava henkilöstölle, toimiva asiakkaalle ja mitattavissa uskottavasti. Visiotyöskentely on yhä tärkeämpi osa strategista suunnittelua.

Revontuli-Opisto tunnetaan laadukkaana oppilaitoksena ja kulttuurisena toimijana sekä hyvänä yhteistyökumppanina alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Opistomme mahdollistaa opiskelun koko toiminta-alueella iästä riippumatta ja tukee monipuolisella kurssitarjonnallaan kestävän elämäntavan edistämistä sekä opiskelijoiden psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Opistoamme luonnehtii avoimuus ja helppo lähestyttävyyys.

3.3 Revontuli-Opiston arvot

Sivistyksellinen tasa-arvo

Tuemme alueen elinvoimaisuutta kohdentamalla kurssitarjontaamme koko toiminta-alueelle.

Tarjoamme opetusta ja harrastusmahdollisuuksia tasapuolisesti eri kohde-ryhmille ja kaikenikäisille kulloistenkin painopistealueittemme mukaisesti.

Pidämme kurssimaksut kohtuullisina ja tasavertaisina niin taajamissa kuin sivukylissä.

Asiakaslähtöisyys

Hankimme toiminnastamme palautetta kyselyillä ja arvioinneilla.

Reagoimme nopeasti asiakkaittemme tarpeisiin.

Otamme huomioon kaikki väestöryhmät ja alueet.

Asiakkailla ”matala kynnys” lähestyä.

Joustavuus

Pystymme muuttamaan opetussuunnitelmia tarpeen mukaan.

Henkilökuntamme muutosvalmius on hyvä.

Päätöksentekoprosessi on mutkaton.

Uudistuvuus

Pysymme aina ajan hermolla ja mielellään askeleen edellä.

Otamme huomioon toimintaympäristön ja elinkeinorakenteen muutokset.

Osallisuus, yhteisöllisyys ja yhteistyö

Edistämme ja tuemme opiskelijoittemme mahdollisuuksia tutustua toisiinsa ja rakentaa sosiaalisia verkostoja yhteistyötä yli hallinto- ja kunta- ja valtakunnan rajojen. Olemme aktiivinen yhteistyössämme alueemme kolmannen sektorin, yritysten ja muiden oppilaitosten kanssa.

Kansainvälisyys

Olemme kansainvälisesti aktiivisia, erityisalueena Pohjois-kalotin alue. Aktiivisella hakevalla toiminnalla luodaan uusia toimintamuotoja ja mahdollisuuksia.

Kestävä elämäntapa

Opistona tarjoamme kursseja ja koulutuksia, jotka antavat kuntalaisille mahdollisuuksia edistää kestävän elämäntavan valmiuksia. Kestävän elämäntavan periaate läpäisee kaiken toimintamme opistossa.

4. Revontuli-Opiston swot-analyysi

SWOT-analyysi (vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat) on eräs maailman suosituimmista toimintamahdollisuuksien arviointitavoista, jota on toteutettu Revontuli-Opiston opiston osalta erilaisissa foorumeissa. Tässä seuraavassa on opiston henkilöstön kevään 2024 näkemykset koottuna.

Taulukko 1. Revontuli-Opiston vahvuudet, heikkoudet, uhat ja mahdollisuudet

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajien määrä ja taso, sitoutuneisuus - verkostoituminen kyläyhteisöissä - nopea reagointi, joustavuus - tilojen takia kiinteät yhteydet kunnan muihin organisaatioihin - alueellinen laajuus - moniammatillisuus - yhteisöllisyys - asiakaslähtöisyys - henkilöstön vaihtuvuus - verkostoituminen (Kol ry, opistopiiri) - Opistokuntien tuki ja sitoutuminen - Opistokuntien vahva talous - päätoimisen henkilöstön osaaminen - kuntalaisten ja opiskelijoiden aktiivinen osallistuminen - tuntiopettajat - palaute, kurssiarviointi → hyvä - taiteen perusopetuksen tulevaisuuden mahdollisuudet (hyvä resurssointi, on perinteitä) - luottamushenkilöt jaostossa tuntevat opiston toimintaa - hyvä tiimi - laaja osaaminen - Revontuli-opisto, tunnettu ”brändi” - muutosvalmius, kiinnostus uutta kohtaan - verkkokurssit - hyvät opetustilat - hankkeet 	<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lappi, luonto - paikallisuus - matkailu, turistit - kansainvälisyys: naapurimaat Norja, Venäjä, Ruotsi lähellä - kansainvälistyminen - hankkeet, erilaiset rahoituskanavat - yhteistyö: yritykset, yhteisöt - teknologia - verkko-opetuksen monipuolistaminen ja kansainvälistäminen - maksupalvelutoiminta - uudet rakenteet muiden oppilaitosten kesken - tuntiopettajien kouluttaminen ja yhteisöllisyyden rakentaminen - ikääntyneet voimavarana - Revontuli-Opiston ”brändin” vahvistaminen, - poliittisten päättäjien ylpeys, että on näin monipuolinen opisto
<p>HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuntien ja päättäjien tieto opiston toiminnasta - valtion rahoitusosuuden pienentyminen - tuntiopettajilta puuttuu pedagogiset opinnot - sivukylien tilojen vähentyminen jatkunut - henkilöstön vaihtuvuus - sijaisten saaminen - tiettyjen ikäryhmien aliedustus opiskelijoissa - opettajat yksinäisiä, opettajilta puuttuu vertaistuki 	<p>UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> - rahoituksen leikkaukset (valtio, kunnat) - opiskelijamäärien pienentyminen - tilojen vähentyminen (kuntien tilat) ja yksityisten tilojen kallistuminen - ei kohdata opiskelijoiden tarpeita - henkilöstön vaihtuvuus - opettajien saatavuus (ml. sijaiset) - hetkelliset sääolosuhteet - alueellinen laajuus - poliittiset tekijät - pienessä yksikössä henkilökemiat voivat korostua - Poliittiset päättäjät eivät usko vapaaseen sivistystyöhön

5. Kuntalaiskyselyn tulokset kehittämissuunnitelman pohjana

Vuoden 2023 aikana toteutettuun kuntalaiskyselyyn vastasi 582 kuntalaista. Kuntalaiskyselyn vastauksissa osiossa ”opiston merkittävyys ja vaikuttavuus” vastaajat kokivat erityisesti, että opisto on tärkeä kohtaamispaikka ja 75 % vastaajista oli täysin samaa mieltä, että opisto lisää hyvinvointia. Opiston tarjontaa piti riittävänä 40% ja riittävänä tai tai jokseenkin riittävänä 80% vastaajista. Oppimisen näkökulmasta 40 % vastasi hyödyntäneensä opistosta saamiaan taitoja työelämässä tai muissa opinnoissa tai oppineensa taitoja, jotka hyödyttävät arkielämässä.

Opiston tulevaisuus-osiossa kuntalaiset näkevät opiston tärkeänä peruspalveluna, jonka tulisi olla tulevaisuudessakin kaikkien saatavilla. Mikäli julkinen rahoitus laskee, niin 30% suhtautuu kielteisesti siihen, että tätä kompensoitaisiin kalliimmilla kurssimaksuilla. Kyselystä käy ilmi se, että opistopalvelujen edullisuutta pidetään hyvin tärkeänä, jotta opiston kursseille osallistuminen olisi kaikille mahdollista. Vastauksista käy ilmi myös se, että vastaajat arvioivat opiston merkityksen kasvavan omassa elämässään eläkkeelle siirtymisen jälkeen.

Opiston tarjontaan kuntalaiskyselyn vastaukset antavat varsin selkeät toiveet sisällöistä. Erityisesti toivotaan kädentaitojen, liikunnan ja tanssin, kielten ja musiikin kursseja. Kestävän elämäntavan edistämiseen tähtäävistä aihepiireistä toivottiin mm. pohjoisen perinnetaitoja käsitteleviä kursseja. Teemoina nousivat myös lähiruoka- ja lähimateriaalit, luonto ja luonnossa toimimisen taidot sekä Lapin ja pohjoisen luonto ja sen ilmiöt.

6. Revontuli-Opiston kehittämisen painopistealueet 2024-2025

Revontuli-Opiston kehittämissuunnitelman painopistealueet nousevat erityisesti kuntalaiskyselystä, mutta myös kansallisesta ohjauksesta (OPH), jolla kansalaisopistoille ohjataan hankerahoitusta kulloinkin tärkeisiin teemoihin. Kuntalaiskyselyn pohjalta hyvinvoinnin tukeminen on kaikkein merkittävin tehtävä, jota tulee paitsi ylläpitää myös kehittää. Toinen tärkeä painopistealue on lasten ja nuorten taiteen perusopetus, jota eivät alueellamme

tarjoa muut tahot. opistoa kehittämään kestävää elämäntapaa edistäviä toimintoja ja toisaalta lisätä kuntalaisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

REVONTULI-OPISTON KEHITTÄMISEN PAINOPISTEET VUOSILLE 2024-2025

Painopistealue 1. Revontuli-opiston kestävä elämäntavan edistäminen

TOIMENPIDE	MITÄ SEURATAAN/MITTARI
Opetustarjonnassa kestävä elämäntavan sisältöjä	uusien kurssien/luentojen lukumäärä opiskelijamäärät
Revontuli-Opiston digitaalisten tukipalvelujen kehittäminen	Kestävä elämäntapa opiston käytänteissä, paperittomuus lisääntyy opiston käytänteissä.
Verkko-opintojen tarjontaa kehitetään	verkkokurssien määrä ja kurssi-aiheiden monipuolisuus, opiskelijamäärä verkkokursseilla.
Viestinnässä Kestävä elämäntavan edistämisestä	Viestitään kestävä elämäntapaa edistävästä toimista mm. uutiskirjeet, some.
Kestävä kehityksen edistäminen, hanke	keke-käsikirjan päivitys keke-työryhmän kokoukset

Painopistealue 2. Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

TOIMENPIDE	MITÄ SEURATAAN/MITTARI
Kurssitarjonnassa huomioidaan erityisesti fyysistä hyvinvointia tukevaa tarjontaa	liikunnan ja tanssin kurssit, myös verkkokurssit. Kurssien määrä, opiskelijamäärä. Seurataan opiskelijajapautetta.
Kurssitarjonnassa huomioidaan erityisesti muu hyvinvointia tukeva tarjonta	kädentaitojen, musiikin ja kielten kurssitarjonta, myös verkkokurssit. Kurssien määrä, opiskelijoiden määrä Seurataan opiskelijajapautetta.

Painopistealue 3. Taiteen perusopetus

TOIMENPIDE	MITÄ SEURATAAN/MITTARI
Varhaisiän opintojen kehittäminen	tuntimäärä oppilasmäärä
TPO:n ops päivitys	TPO:n ops-päivitys luku- vuoden 2024-2025 aikana
Taiteiden välisen yhteistyön kehittäminen	Yhteisten produktioiden määrä

Painopistealue 4. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

TOIMENPIDE	MITÄ SEURATAAN/MITTARI
Alueellinen tasa-arvo	kurssien lukumäärä sivukylissä
Sukupuolten välinen tasa-arvo	miesten/naisten osallistuminen
Sosiaalinen tasa-arvo	opintosetelien käyttö
Sivistyksellinen tasa-arvo, vastaa paikalliseen sivistystarpeeseen	kurssiarviointien palautteet, kurssitoiveet
Hyvinvointia ja terveyttä edistävä tasa-arvo	kaikki ikäryhmät huomioitu
Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma valmis keväällä 2025.